

Потапчук О. І.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри комп'ютерних технологій,
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)

Гевко І. В.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри комп'ютерних технологій,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Сьогодні все більше дослідників України підтримують ідею впровадження та розвитку дистанційного навчання, як обов'язкової ланки освітньої галузі. Особливо актуальним стало використання дистанційної форми навчання в усіх ланках освітньої галузі в період довготривалого карантину у зв'язку з пандемією не лише в Україні, а й у цілому світі. З одного боку, навчальний заклад задовольняє свою потребу залучення до відкритого інформаційного простору, з іншого – забезпечує можливість для реалізації освітніх цілей і завдань засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Зазвичай використання ІКТ у навчальному процесі обмежується лише пошуком інформації та забезпеченням зв'язку об'єктів навчального процесу. Проте, сфера їх застосування є значно ширшою і повинна бути спрямована на формування високого рівня інформаційної культури майбутніх учителів, що передбачає їх професійна компетентність. Сучасний учитель повинен мати практичні навички не тільки з пошуку, зберігання й обробки інформації, але й з уміння вибору оптимальних форм її представлення й прийняття на її основі ефективних рішень. Дослідження свідчать, що використання таких технологій сприяє розвитку мислення, надає нові засоби для розв'язання творчих завдань, змінює стиль інтелектуальної діяльності [3].

Аналіз наукової літератури та особистий досвід свідчить, що важливими функціями ІКТ, які мають вплив на формування професійних компетентностей майбутніх учителів є: навчальна, професійної комунікації та транспортна [1].

Навчальна функція. Саме завдяки сучасним технологіям стала можливою комунікація суб'єктів навчального процесу на відстані. Студенти, не залежно

від місця знаходження, мають змогу отримувати завдання та методичні матеріали в електронному вигляді, що дозволяє навчатися у найбільш зручний час. Навчаючись дистанційно студенти розвивають самостійність, оскільки опановують всі подані до вивчення матеріали та проводять дослідницьку діяльність.

Одним із важливих шляхів організації дистанційного навчання майбутніх учителів та сприяння ефективної роботи викладачів та студентів в процесі формування їх професійних компетентностей є цілеспрямоване створення системи підтримки навчального процесу засобами ІКТ. Навчальні заняття, побудовані на основі системи підтримки засобами сучасних технологій, на методичному рівні повинні включати теоретично-практичну підготовку педагога до використання в процесі професійної діяльності сучасних ІКТ, оскільки електронні навчальні ресурси, як інструмент діяльності педагога, мають дидактичну цінність та грамотну організацію роботи студентів [2].

Функція професійної комунікації. Інтелектуальне спілкування характеризують, як відкритий процес не обмежений попередньо структурованими та об'єктивними знаннями інших, а становить активну співпрацю суб'єктів освітнього процесу. Засобами вивчення певної сфери діяльності є фактичне спілкування у чатах, конференціях, форумах тощо.

Транспортна функція. Сучасні ІКТ сьогодні є найефективнішим засобом передачі інформації, адже забезпечує миттєвий доступ до інформаційного середовища через пошукову систему. Забезпечення безперервного потоку необхідної інформації, що надходить користувачеві та базується на взаємодії різних користувачів з їхніми знаннями, інтересами та потребами в процесі дистанційного навчання та професійної діяльності.

Процес впровадження ІКТ в навчальний процес майбутніх учителів пов'язаний з такими основними проблемами, які передбачають необхідність у: створенні сприятливих технічних умов для забезпечення широкого доступу суб'єктів навчання до інформаційних ресурсів; удосконалення освітніх та робочих програм для навчання на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; удосконалення відповідних нормативів, навчальних програм та розкладів тощо; сприянні формування у студентів ІКТ-компетентностей.

Отже, якісне функціонування сучасної освіти, а особливо дистанційної, неможливе без використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій, адже саме сучасні технології забезпечують ефективні умови для підготовки фахівців на рівні, що відповідає вимогам сучасного ринку праці. Такі зміни в освіті дозволяють реалізувати ідеї диференціації та індивідуалізації навчання, що є основними завданнями сучасної системи освіти України.

Список використаних джерел

1. Грабко В. В., Мокін Б. І., Месюра В. І., Юхимчук С. В. Досвід використання інтернет-технологій у Вінницькому державному технічному університеті. *Вінницький державний технічний університет*. URL: <http://vntu.edu.ua/ies2000/doclad/a/a03.htm>.
2. Потапчук О. І. Формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: дис. ... к-та пед. наук : 13.00.04 / ТНПУ. Тернопіль, 2016. 272 с.
3. Potapchuk O. Application of Web-technologies in the educational process of higher educational institutions of Ukraine // *Journal of Education, Health and Sport*. – 2018. – Т. 8. – №. 2. – С. 235-242.

Турко О.В.,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність дослідження. Реформування сучасної освітньої галузі в Україні тісно пов'язане із такими тенденціями, як людиноцентризм, уміння вчитися протягом життя та орієнтуватися у вирі інформації, пріоритет критичного мислення, лідерських якостей особистості, творчої ініціативи, володіння високим адаптаційним потенціалом тощо. Водночас у теперішньому полікультурному суспільстві вагомими є уміння культури спілкування, дотримання етичних норм, повага до своєї та іноземної культурної спадщини, знання історичного минулого свого народу тощо.

Окреслені тенденції та якісні характеристики тісно пов'язані із соціокультурною компетентністю, різні аспекти якої висвітлили у своїх працях А. Вербицький, Г. Паніна, Т. Жукова, С. Рапопорт, Г. Єгорова, Т. Кухтевич, В. Кремень, О. Лебедев, Т. Тряпціна та ін. Дослідники намагаються виявити особливості соціокультурної компетентності крізь призму певної галузі знань, що є закономірною властивістю компетентнісного та інтегрованого підходів сучасного освітнього процесу. З іншого боку, варто виокремити складові цієї компетентності, якісні показники, засоби її формування в здобувачів певного освітнього рівня, встановити взаємозв'язок із іншими компетентностями.

Мета нашого дослідження – визначити шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи на